

Posudek bakalářské práce

Autor posudku: Jiří Koubek

Název práce: Ústavní institut nezávislosti českého Nejvyššího kontrolního úřadu v teorii a praxi

Autor práce: Jaroslav Bican

vedoucí práce: JUDr. Jan Wintř, PhD.

Autor si ve své bakalářské práci klade relevantní otázku: zda institucionální uspořádání NKÚ dostatečně zaručuje, aby NKÚ byl nezávislým orgánem, jak je vyžadováno v Ústavě ČR. Již v úvodu naznačuje poměrně jasně negativní odpověď na takto položenou otázku.

Práce je velmi důkladně zpracována, místy zabíhá až příliš do detailů. Základní výzkumná otázka je však držena vcelku konzistentně a struktura práce odpovídá zvolenému cíli. Ve druhé kapitole je téma obecněji zarámováno a dostává jistý politicko-teoretický přesah. Autor zde pracuje především s koncepty Dahlovými, Zakariiovými a Tillyho, sekundárně pak najdeme odkazy na dílo Madisonovo, Schumpeterovo a jiných. Hlavní pozornost věnuje konceptu nezávislosti, která je s NKÚ automaticky spojována. Otázka nezávislosti je zpracována v souvztažnosti s problémem demokratické legitimacy. Autor v této části práce dále řeší pozici NKÚ v politickém systému ČR. Zasazuje ho do prostoru mezi hlavní ústavní moci (zejm. legislativa a exekutiva) a analyzuje vztahy mezi nimi. Klíč ke kýžené nezávislosti (a současně demokratické legitimitě) spatřuje v napojení NKÚ na zákonodárný sbor, ale v lepším institucionálním uspořádání vztahů uvnitř úřadu samotného a ve vztahu ke sněmovně, což ostatně shrnuje i v Závěru. *„Tato vazba ale nesmí být natolik silná, aby to vedlo k ohrožení jeho nezávislosti. Nalezení rovnováhy mezi zachováním legitimacy a omezením síly vazby na moc zákonodárnou závisí na nastavení jednotlivých orgánů uvnitř NKÚ a na jejich vazbách na Poslaneckou sněmovnu a její orgány.“* (viz Závěr, s . 53)

V analýze organizační struktury si autor všímá jistého posunu od monokratického ke kolegiálnímu modelu řízení úřadu. Cenné je zde srovnání a odkaz k německému protějšku NKÚ. Dále se zabývá vztahu NKÚ k orgánům a institucím, které kontroluje, a dalšími otázkami souvisejícím s kontrolní činností NKÚ. Jednou z identifikovaných slabín je nevymahatelnost nápravy nedostatků zjištěných při kontrole. Pozornost je též věnována nominačnímu procesu a absenci jasných kritérií pro jmenování do Kolegia (a s tím spjaté netransparentnosti a v posledku otazníky nad nezávislostí úřadu). V této souvislosti autor přináší krátké medailonky jednotlivých členů Kolegia a konstatuje vysoký podíl (bývalých) poslanců. V neposlední řadě se – spíše okrajově – zabývá rozboru současných konfliktů a afér spjatých s Dohnalovým vedením NKÚ.

Práce je kvalitní i po jazykové a formální stránce. Pracuje s relevantní literaturou, byť absence cizojazyčných zdrojů poněkud omezuje komparativní a teoretický přesah, který by byl ve větší míře žádoucí. Práce je tak spíše deskriptivně-analytickou case study, která ale ve svém žánru patří rozhodně k těm lepším. Navrhuji hodnocení výborně.

V Praze dne 5.9.2011